

עין משפט‏
נר מצוה

סז:

וישראל בית סאתים אינו אוסר בו'. אומר ר"י דאס הוקף לדירה אפי' בית סאתים אוסר דכיון שהוקף לדירה הוה כביתו ואינו עומד ^(א) במקום אויר של מצוי ואוסר עדיין פתח הפתוח למצוי ובקונט' לא פירש כן דאלדבצה פירש יותר מבית סאתים דוקא

כשלח הוקף לדירה אצל הוקף לדירה אינו אוסר: **וּבְמֵאֵי טַעמָא דְלִמָּא אֲמַרֵי רה"י** גמורה היא. מכאן התיר ר"ת בגינה אחת יתירה מבית סאתים שלא הוקפה לדירה לטלטל מתוכה לחוץ הואיל ולא היתה רה"י גמורה כגון סרטיא ופלטיא עוברת לפניה והתיר להטמין המפתח בתוך הגינה אע"פ שעומד בתוך ונותן בתוך הגינה או ליטול מתוכה לחוץ ואין לחלק בין סלע דהתם משום דלא שכיח שהרי כל עיקר גזירה זו שלא יבא לטלטל

בכולו והאי טעמא שייך נמי הכא ועוד יש לדקדק מהא דתניא בפ"ק דשבת (דף ו.) ארבע רשויות לשבת ואם היה אסור לטלטל משאר כרמלית לקרפף יותר מבית סאתים משכחת להו חמשה: **והא"א ערבינו** בו'. קודם מילה היה כדפירש בקונט' וכן משמע מדמדתה הך אמירה להזאה שהיא משום מזהה לעשות פתח אצל לאחר מילה ומשום סכנה על זה לא היה אומר והא לא ערבינו דבפקוח נפש הוציז הרי זה משובח כדאמרינו

^(א) פסק בתרא דיומא (דף סד.):

בסמוך אשיתוף. דמצוי פירש בקונט' דתנן במתני' אס נשתתפו צמצוי מותרין כאן וכאן ולא היה לו להביא מאותה משנה דלקמן ^(א) בגמ' מוקמינן לה כולה כר"מ דצענין עירוב וצענין שיתוף ואם נשתתפו נמי קאמר אלא היה לו להביא ראייה מהא דתניא לקמן בפירקין (דף עא:) ותכמים אומרים מערבין או משתתפין ואע"ג דפסקי רב לקמן ^(א) הלכה כר"מ דצעי תרתי סבר לה כר' יוחנן דאמר נהגו כר"מ אצל לכתחלה לא עבדינן כוותיה אי נמי סבר כמאן דאמר ^(א) צפת כולי עלמא לא פליגי דצחדא סגי ונסמון אשיתוף דקאמר היינו אס נשתתפו צפת:
לשבות

מא א מיי פ"ה מהל' עירובין הלכה ח' טוש"ע א"ח סימן שפט:
ב ומיי שם הל' י':
מב ג מיי פט"ו מהל' שבת הלכה א טוש"ע א"ח סי' שמו סעף ג':
מג ד ה מיי שם הל' ג':
מד ו מיי פ"א מהל' עירובין הלכה יט ופ"ה שם הלכה יג סמג עשין דכננא א טוש"ע א"ח סי' שפ':
מה ז מיי פ"ו מהלכות שבת הלכה י ופ"ג מה' מילה הלכה ט סמג לאוין סה וששין כח טוש"ע א"ח סי' שבת סעף ח' וסי' שלא פט"ו ו טוש"ע י"ד סי' רסו סעף ה':

רבינו חננאל

ולא תימא לבקעה משמ', אלא אפילו לקרפף אם פתח וסילק רשותו מכל המבוי. רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו גוי בית סאתים אוסר יתר מבית סאתים אינו אוסר. פי' פתח ארבעה על ארבעה פתוח לקרפף אם יש בו בית סאתים עדיין אוסר [ע"ל] בני המבוי, וסא סילק רשותו. [יותר מב' סאתים אינו] (ראיני) אוסר. וכן סוגיא דשמעתא. לפי' שירא שחנן ושבתו בקרפף כש יש בו כמה סאין, ושבת גוי עמחו ההוא (גוי) בית סאתים ששבת עליו אסור לישראלים ששבתו עמו לטלטל בו, אבל בשאר המקום כלול אינו אוסר. ישראל, שלא עירבו, בית סאתים אינו אוסר, כי בלא עירוב מותר בו, אבל יותר מבית סאתים שאין לו [לטלטל] אלא על ידי עירוב, אוסר אלא אם כן ביטל רשותו כר' יוחנן דאמר יש ביטול בירחב. אמר עולא א"ר יוחנן (א"ר) קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אפי' כור ואפי' כורים הורק מרשות הרבים לתוכו חייב, מחיצה היא אלא ממוסרת דיוקן. ומותבינן עליה מיהא, סלע שבים גבוה י' ורחב (י') [ד'] טפחים אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו, פחות מיכן מטלטלין עד בית סאתים. האי בית סאתים דקתני [אאדי קאי, אין אפחות מיכן בית סאתים הוא דמטלטלין (הוא) [הא] יתר מבית סאתים לא. והא פחות מ' טפחים כרמלית הוא, מוכרמלית לכרמלית הוא ואפי' יתר מהאי שרי. אלא לאו ארישא והכי קתני, סלע שבים גבוה י' ורחב י' אין

הדר פרק ששי עירובין

אפי' פתוח לקרפף. ניחא ליה ציה טפי דליכא אוירא טפי ממצוי ואינו אוסר על בני מצוי: **נכרי צים סאתים אוסר**. אס היה לו פתח לקרפף בית סאתים ופתח למצוי עדיין אוסר על בני מצוי דאוירא דקרפף לא נפיש אצל אס יותר מבית סאתים נפיש אוירא וצההיא ניחא ליה ואינו אוסר:

ישראל. שיש לו פתח לקרפף ופתח למצוי ושכח ולא עירב צמצוי אס קרפף בית סאתים הוא שראוי להשתמש צו אינו אוסר על בני מצוי ואע"ג דלגבי נכרי חשיב זוטרא לגבי ישראל נפיש דהא צבצת ליכא הוצאת משואות ימירין וסגי צבכי ונפיש אוירא ממצוי אצל יותר מבית סאתים דכרמלית הוא כגון שלא הוקף לדירה כיון דאסיר ליה לאישתמשוי לא ניחא ליה ציה ואוסר על בני מצוי: **פתוח לקרפף מהו**. אנכרי קאי ואמילתיה דרב יהודה: **הוורק נסוכו**. מרה"ר: **חייב חטאת**. ואע"ג דלענין אסור טלטול שזויה רצון כרמלית שאסור לטלטל צמחיו אלא צד' מדאורייתא רה"י גמורה היא דמחיצה היא אלא שמחוסרת דיוקין ומש"ה אסרי רצון לטלטולי: יס כרמלית הוא: **אין מעטעני לא מסוכו לים**. אפי' צד' אמות משום דכל גבוה עשרה ורוחב ד' הוי רה"י:

פתוח מכאן. שאינו גבוה עשרה כרמלית היא כים ומטלטלין מזה לזה **תוך ד' אמות: עד כמה**. יהא רחב סלע: **עד צים סאתים**. אצל טפי לא ולקמיה מפרש שהי"א קאי: **אי נימא אסיפא**. אפחות מעשרה **תרויהו** כרמלית נינהו לא שנה רחב ולא שנה קצר: **הא יוסר מצים סאתים**. צטל תורת רה"י מיניה והוי כרמלית אפי' לקולא ואף על גב דגבוה עשרה: **לעולם ארישא**. ולאו אמתוכו לים קאי אלא אדיוקא קאי והכי קא דייק הא צמכו מטלטלין דהא רה"י היא עד כמה עד צים סאתים אצל טפי לא דשויה רצון ככרמלית לענין טלטול משום דמחוסר דירה ומיחלף צרה"ר מיהו לענין מתוכו לים רה"י היא: **רב אשי אמר לעולם ארישא**. ולאו אדיוקא קאי ואפי' לענין מתוכו לים נמי כרמלית שזויה ושרי מיהו לר' יוחנן לא תיקשי דודאי לענין חיובא מדאורייתא רה"י היא ומאי טעמא שרו רצון לטלטולי מיניה לכרמלית משום דאסור טלטול מרשות היחיד לכרמלית מדרצנן הוא דהס אמרו זאת והס אמרו עוד אסור אחר וראו שאין שניהם עומדים כאן וציתלו זה מפני זה וכדמפרש: **הס אמרו** ומהו אסור לטלטל מרה"ר לתוכו ומתוכו לרה"ר כד' יוחנן מדאורייתא רה"י היא: **והס אמרו אין מעטעני מרה"י** לרה"ר וצהאי רה"י שהיא ביותר מבית סאתים לא גזור מאי טעמא ציה כי אסרינן ליה לטלטולי מיניה לכרמלית לא אחיא מיניה חורצה אצל טפי מבית סאתים אי אסרת מתוכו לים תוך ד' אמות אחי למימר רה"י גמורה היא אפי' מדרצנן ומטלטלי צבולה ומיעקרא אידך תקנתא דרצנן וצטלו הא מקמי הא: **ומאי שנה**. דאלים הך תקנתא טפי מהך השתא נמי קא מטלטלי מרשות היחיד לכרמלית: **סוכו שצית**. וכי שרי ליה לטלטולי צגווה חזו ליה עלמא ומיחלף צרה"ר: **מסוכו לים לא שצית**. ולא גזור רצון צמלחא דלא שכיחא ואע"ג דבשאר רה"י לכרמלית גזור רצנן הנהו שכיחן אצל הני תרתי כחדא יותר מבית סאתים ומתוכו לכרמלית לא שכיח: **דאישפך חמימיה**. שהיו רוצין למולו והחמו לו חמין מצערב ונשפכו היום: **מגו ציפאי**. מבציתה דרצה והתינוק היה צבית אחר צאותה חלר: **נסמון אשיתוף**. דמצוי דתנן (לקמן עב.) צמתני' אס נשתתפו צמצוי מותר כאן וכאן צמצוי ובחצירות אף על פי שלא עירבו: **דאורייתא מוספינן סיונתא**. צאיסור של תורה ומכס מורה צו היתר יש צמלמדים שיודע להשיב יציב קודם מעשה שלא נעבור על דברי תורה אצל דצרצנן כגון עירובי חצירות שצקינן לחכם לעשות כהוראתו: **והדר מופצינן**. ליה ללמוד אס יפה הורה: **הואה**. על הטמא אינה אסורה צבצת אלא משום שבות:

^(א) לקמן עב.)

מסורת הש"ס

(א) שבת דף א, 1. **ב** [שבת קמ. ושם נסמון].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וישראל וכו'. במקום אויר (של מצוי). תש"מ וי"צ באשר"י אין זה: **(ב)** ד"ה נסמון וכו' משנה דלקמן. י"צ דף עג ע"ב: **(ג)** בא"ד דפסקי רב לקמן. י"צ ריש דף עב ע"א: **(ד)** בא"ד סבר כמאן דאמר. י"צ סוף דף עא ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' ציבירה ליה לנכרי. ע"י לעיל דף סד ע"א סוס' ד"ה אי"כ:

מוסף רש"י

מחיצה היא. לקרות רשות היחיד (שבת ז). ואמירה לנכרי שבות. מדרצנן (ב"מ ז.צ).

רבינו חננאל (המשך)

מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו, ועד כמה עד בית סאתים. כלומר שחנן ושבת היחיד, הא יתר מבית סאתים מטלטלין אלמא כרמלית היא, והאי סלע שבים כי קרפף יתר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הוא, וקתני דמטלטלין מן הים לתוכו אלמא כרמלית היא, ותיובתא דר' יוחנן דאמר רבא לעולם אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו, [וח"ק] בתוכו הוא דמטלטלין עד בית סאתים. רב אשי אמר לעולם ארישא, והן אמרו קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות. והן אמרו אין מטלטלין מרשות היחיד לכרמלית. בית סאתים דשרי לטלטולי בכליה אורי רבנן לטלטולי לתוכו לים ומן הים לתוכו דלא שכיח ופייכך אסרו, מתוכו לים ומן הים לתוכו דלא שכיח לא גזור ביה רבנן. ההוא ינוקא דאישתוף חמים שחיממו לו למול עליהן. אמר להן רבה נייחו ליה מאי חמימי מיגו ביתי. והא לא עריבינן, אמר להו נסמון על שיתוף בשבמבוי. אמרו ליה לית לך שיתופי מבוי. אמר להו אמרו לנו ויזיל ויחי להו. אמר אביי בעיי לאותובי למר והא הוזאה שבות היא, ואמירה לגוי שבות היא,